

Nr 331.

Av herr Olsson i Mellerud m. fl., om höjning av sådan ersättning enligt lagen om yrkessjukdomar, som betingas av silikos.

När riksdagen år 1930 beslöt att utvidga lagen om yrkessjukdomar att omfatta även s. k. stenlunga torde denna åtgärd hava varit i högsta grad påkallad. Obekantskapen med denna farliga sjukdomsart hade vållat att de ur denna synpunkt sanitära förhållandena på en del arbetsplatser lämnat mycket övrigt att önska. Sedan uppmärksamheten blivit fäst på saken ha på de arbetsplatser, där risk för stenlunga förekommer, avsevärda förbättringar vidtagits, och även om ännu en hel del återstår att uträtta i förekommande syfte, torde man dock snart kunna skymta den dag, då denna sjukdom i allt väsentligt tillhör ett förgånget skede. Härtill bidrager ävenledes den mera systematiska läkareundersökning bland dessa företags arbetare, som numera förekommer. Detta uppmärksammande av företagens arbetare avser tydligen dels att förhindra nyanställandet av för silikos disponerade personer och dels att från arbetsplats, där risk för stenlunga förekommer, avskilja arbetare, som visserligen äro angripna av sjukdomen, men som dock befinna sig i ett sådant stadium, att de fortfarande ha förmåga på lämpligt arbetsområde utföra arbete.

Även denna urskiljning av arbetare från dessa hälsofarliga arbetsplatser torde bidra till syftet att snabbast möjligt komma angivna sjukdoms upphov och rot till livs.

Så långt är allt gott och väl. Går man däremot att undersöka verkningarna i övrigt av de antagna lagbestämmelserna, så finner man dock ett och annat missförhållande, som det vore högeligen önskligt att få likviderat. En olägenhet, som inte minst går ut över den hjälpsökande sjuke, är den metod — eller rättare brist på enhetlig metod — för fastställande av invaliditetsgraden, som praktiseras och som leder till att olika läkare korrigerar varandra under det den hjälpsökande skickas mellan mycket avlägsna orter i landet. Säkerligen har detta förhållande till icke obetydlig del sin förklaring i att forskningen på silikosområdet är relativt ny och betydande svårigheter resa sig vid försöken att med full säkerhet avgöra graden av invaliditet, och man får därför hoppas, att angivna olägenhet så småningom skall övervinnas.

En annan och mycket betydelsefull svårighet har likaledes kommit till synes. När exempelvis en arbetare får lämna sin arbetsplats på grund av

silikos, så erhåller han, sedan graden av invaliditet fastställts, ersättning enligt gällande lag om yrkessjukdom. Är invaliditetsgraden mycket hög blir ju ersättningen något så när dräglig, men är den konstaterade invaliditeten medelstor eller mindre, råkar arbetaren i fråga i en mycket svår belägenhet. Lagens mening är naturligtvis, att han med användande av återstående del av arbetskraften skall kunna skaffa sig försträckning till försörjningen. Härvid klickar det emellertid fullständigt. Det är inte enbart den sedan mer än ett decennium knappa tillgången på arbetstillfällen, som är hindret härvidlag. Naturligtvis utövar detta förhållande sitt starka inflytande — en av sjukdom angripen arbetare kan ju inte ens erhålla tillgång till reservarbete — men även om mera normal arbetstillgång vore till finnandes, skulle den, som skickats från sitt arbete på grund av sjukdom, vara placerad i en besvärande undantagsställning. Kommer därtill, att icke få arbetare, som angripits av silikos, äro yrkesarbetare med ofta lång tids sysselsättning i mindre ansträngande kroppsarbete — exempelvis stålgodsrensning. Det torde vara tämligen uppenbart, att en sådan man icke har några som helst möjligheter att ute i konkurrensen med sina friska kamrater kunna finna möjlighet att utnyttja den grad av arbetsförmåga, som han har kvar. Han har skiljts från sitt tidigare arbete utan sin egen vilja på grund av bestämmelser, tillkomna av statsmakterna eller deras organ, och han har svårt att förstå, att billig rättvisa kan i sådant fall tillmäta en så ytterst blygsam ersättning, som i åsyftade situation kommer i fråga. En liberalare tillämpning vid fastställandet av ersättning i fall, där arbetare med medelstor eller mindre invaliditet får på grund av silikos lämna sitt arbete, synes vara väl motiverad, men då förmodligen tillämpad praxis — eventuellt lagens ordalydelse — lägger hinder i vägen härför tillåta vi oss föreslå,

att riksdagen i sagda syfte måtte besluta, att lägsta ersättning, där arbetare på grund av säkert konstaterad silikos skiljes från sitt arbete, skall utgå med belopp motsvarande lägst ersättningen vid 70 % invaliditet.

Stockholm den 23 januari 1935.

O. P. Olsson,
Mellerud.

Anders Hansson,
Trollhättan.

J. W. Mårtensson.